

Estonia tähtsündmus: ooper sutenöörist isa ja nõrga me

ANNELI REMME

muusikakriitik

Estonia "Näkiheid" on just selline, nagu lavastaja Dmitri Bertman lubas. Selles pole vaataja sündsustundega mängivaid eksperimente, mida ta teeb Moskvas oma teatris, kuid "Näkiheid" ei kuulu ka traditsiooniliste, "turvaliste" lavastuste hulka.

Ooper peaks mitmel põhjusel edaspidi leidma sama kirgliku vastuvõtu nagu esietendusel.

"Näkiheid" saaks kergesti teha väga igava ja anakronistlikult mõjuva lavastuse. Selle muusika võib äratada sümpaatiat, kuid ei toida

vaimu ja ega vii hingerahu. Jutustatavat lugu saaks esitada peaaegu sotsrealistlikult ning veemaailma tegelasi näidata nagu vene lastefilmis.

Noore lavastaja tuuline mõte on aga suure hulga stampe teosest eemale puhunud ja asendanud eksperimentaalteatrile lähedaste ideedega. Dargomõžski 150-aastane muusika saab uuendusmeelses lavastuses uue mõõtme. Kohati muutub tuttavlik ja vähe üllatav helikeel isegi pidepunktiks publiku ja lavastuse vahel – stseenides, kus tegevus tundub eriti kaasajastatud.

Uued mõõtmed sai "Näkiheid" ka Estonia lava – lavapinnad liigu-

vad eri suundades, lisades ruumi ja toetades lavastaja müstika-taotlust.

Ooperis teeb mees (Vürst) parema partii ja jätab raseda naise (Nataša) maha, lubades mõnikord last vaatama tulla. Vürst annab Nataša isale (Möldrile) raha selle eest, et mees ei sekkunud tema ja Nataša suhetesse. Mölder rõõmustab raha üle ja soovib tütrele kõik unustada, kuid Nataša uputab enda.

Eenesetapp on samm, millest alates muutub lugu reaalsuse-ebarealsuse seguks. Natašast saab näkkide valitseja, kes armastusest ja kättemaksuks tahab ka mehe veealusesse maailma meelitada. Nataša-Näki-

heid taandub loo keskel rohkem vaikivaks jälgijaks, keskmesse tõusevad Vürst ja hulluks läinud isa.

Bertman on loo lavastanud nii, nagu juhtuks kõik ühtaegu igavikus ja kõrvalmajas naabri perekonnas. Ometi kord on ka peategelaste armastamine laval usutav – Vürst ja Nataša suudlevad jahukottidel, tulevad tagatoast pooleldi riietatult.

Bertman püüab numbrid võimalikult tihedalt tegevusega täita, et kogu aeg oleks midagi jälgida. Lauljad söövad, joovald mänguviina, kõlguvad jämedate kettide küljes, laulavad seliliasendis. Nataša esitab ühe numbriga saalist publiku keskelt.

Laval pole midagi ülearust, kõik kujunduse detailid sümboliseerivad midagi. Tugevaim sümbol on suur veskiratas, mis pöörleb nagu saatu semootor draama pingelisematel hetkedel.

Nataša ja Vürstinna kostüümid on sama tegumoega, kuid vastandtoonides. Natašal kalasoomusena külm hõbe ja Vürstinnal kuldkleit kui võimu sümbol.

Lubatud tibusid laval polnud. Iiri maal kahe aasta eest tekkis Bertmanil nende pärast probleeme Greenpeace' iga. Nagu lavastaja ise irooniliselt ütles: kanad võivad ju laval infarkti saada.

Ennõrist isa ja nõrga mehe ohvrast

neid taandub loo keskel rohkem vaikivaks jälgijaks, keskmesse tõusevad Vürst ja hulluks läinud isa.

Bertman on loo lavastanud nii, nagu juhtuks kõik ühtaegu igavikus ja kõrvalmajas naabri perekonnas. Ometi kord on ka peategelaste armastamine laval usutav – Vürst ja Nataša suudlevad jahukottidel, tulevad tagatoast pooleldi riidetatult.

Bertman püüab numbrid võimalikult tihedalt tegevusega täita, et kogu aeg oleks midagi jälgida. Lauljad söövad, jooval mänguviina, kõlguvad jämedate kettide küljes, laulavad seliliasendis. Nataša esitab ühe numbriga saalist publiku keskel.

Laval pole midagi ülearust, kõik kujunduse detailid sümboliseerivad midagi. Tugevaim sümbol on suur veskiratas, mis pöörleb nagu saatusemootor draama pingelisematel hetkedel.

Nataša ja Vürstinna kostüümid on sama tegumoega, kuid vastandtoonides. Natašal kalasoomusena külm hõbe ja Vürstinnal kuldkleit kui võimu sümbol.

Lubatud tibusid laval polnud. Iiri maal kahe aasta eest tekkis Bertmanil nende pärast probleeme Greenpeace'iga. Nagu lavastaja ise ironiliselt ütles: kanad võivad ju laval infarkti saada.

esietendus

Aleksandr Dargomõžski ooper NÄKINEID

Dirigent: Paul Mägi

Lavastaja: Dmitri Bertman
(Moskva)

Lavakujundus: Igor Neznõi

Kostüümid: Tatjana Tulubjeva

Liikumisjuht: Aleksandr Tagiltsev

Osades: Nadia Kurem, Teo Mais-te, Mati Kõrts, Riina Airene jt.

Rahvusoperis Estonia
27. veebruaril

Vürstinna (Riina Airene) ahastab, et abikaasa ei tule koju, vaid käib jõe ääres, kuhu end uputas mehe hüljatud kallim Nataša. PRIIT SIMSON